

**Віктор Соколов,**

канд. іст. наук, головний бібліотекар Національної парламентської бібліотеки України

## Особливості бібліотечно-музейної виставкової діяльності

У статті виокремлено особливості бібліотечно-музейних виставок, розкрито специфіку їх створення та функціонування у публічних бібліотеках. Охарактеризовано основні тематико-типологічні різновиди бібліотечно-музейних виставок, а також проаналізовано переваги та значення бібліотечно-музейних виставок у культурно-масовій роботі книгозбірень.

К л ю ч о в і с л о в а: книжкова виставка, бібліотечно-музейна виставка, музейна діяльність бібліотеки, публічні бібліотеки.

**М**узейно-меморіальна діяльність бібліотек останнім часом дедалі частіше привертає увагу не тільки фахівців, а й широкий читацький загал. Музейна діяльність бібліотеки, що залежить від її профілю та основних завдань культурно-просвітницької роботи, кількості унікальних та цінних документів у фонді, експозиційних можливостей, відкриває нові напрями пошуку інноваційних форм роботи з користувачами, допомагає бібліотеці набутти своєї індивідуальності, сприяє зростанню її авторитету.

Бібліотеки, які можуть надавати відповідні площі для книжкових виставок, мають у своїх фондах зібрання рідкісних та цінних документів, як правило, частіше вдаються до організації музейних експозицій, постійно діючих виставок. Для цього вони утворюють навіть певні музейні підрозділи, що посилює значущість меморіальної функції книгозбірень. Бібліотеки, які не мають відповідних матеріально-технічних можливостей, унікальних документних фондів, організують спільно з іншими установами, зокрема музеями, тимчасові виставки-експозиції. В останнє десятиліття до таких заходів дедалі частіше вдаються невеликі публічні бібліотеки.

Книжкові виставки, як окремий напрям бібліотечно-інформаційної діяльності, наприклад у Російській імперії, з'явилися ще у 50–60-х роках XIX ст. Завдяки ініціативі та при активній участі відомих російських діячів – бібліотекознавця В. І. Соболюшкіна (1808–1872), видатного художнього критика, історика, архівіста В. В. Стасова (1824–1906), вони почали систематично організовуватися в Імператорській Публічній бібліотеці у Петербурзі. Про ці заходи у свій час писали М. О. Добролюбов, М. Г. Чернишевський. Зокрема, М. Г. Чернишевський у одній із своїх рецензій, перераховуючи найголовніші чинники успішної діяльності Публічної бібліотеки, на перше місце поставив організацію книжкових виставок, а саме, виставок гравюр і естампів, рукописних

мініатюр, автографів видатних історичних осіб, колекції портретів Петра I, видань Біблії іноземними мовами та ін. По суті, ці виставки мали характер музейних експозицій, де демонструвалися найбільш цінні примірники видань та рукописів із книжкових скарбів бібліотеки [5, с. 3].

У минулі десятиліття вивченням виставкової роботи бібліотек займалися Д. А. Балака, О. Я. Віленкін, Ю. В. Григор'єв, Є. М. Мединський, Є. І. Хлебцевич та інші бібліотекознавці. Їх публікації містять важливі теоретичні положення, численні методичні рекомендації щодо організації такої діяльності книгозбірень. Дослідженню сучасних питань створення та функціонування музейних експозицій у бібліотеках присвячують свої праці В. П. Вікулова, Н. М. Зайцева, Н. В. Збаровська, Т. В. Кузнєцова, С. Г. Матліна, С. О. Меднікова, Е. О. Пікульова та ін. Найбільш ґрунтовно проблеми організації бібліотечно-музейних виставок аналізує Ю. А. Демченко.

Запропонована стаття ставить за мету розкрити сутність, відмінні риси, чинники й особливості створення та функціонування бібліотечно-музейних виставок у публічних бібліотеках, охарактеризувати головні етапи їхньої підготовки, виокремити основні їх різновиди.

Останнім часом у бібліотеках, поряд з книжковими виставками, дедалі частіше організуються тимчасові або постійні музейні експозиції, де демонструються різні музейні експонати, антикваріат, стародруки, рукописи, рідкісні видання, вироби майстрів декоративно-прикладного та ужитково-побутового мистецтва. Залежно від різновиду та тематики виставки можуть використовуватися матеріали образотворчого мистецтва, особисті речі відомих осіб та інші предмети, що допомагають візуально доповнити експозицію друкованих видань [4, с. 19]. І це цілком виправдано. Адже старовинна річ, представлена у бібліотечній експозиції, розглядається не як прикраса, а як особливо осмис-

лений в історико-культурному контексті предмет, що надає виставці унікальності та неповторності. Так, у музеях, які мають унікальні предмети і колекції, доступ до документних ресурсів обмежений. Бібліотечні фонди більш відкриті для відвідувачів (користувачів, читачів). До того ж, музей відвідують не так часто як бібліотеку. В умовах музейної експозиції вдається виставляти далеко не всі експонати та й зміна експозиції відбувається відносно рідко. Бібліотека має більше можливостей для ефективного експонування та надання інформаційних послуг, адже її відвідують люди з різною мотивацією, різного віку, різних професій. Окрім того, публічні бібліотеки виконують окремі види робіт, дотичні до музейної діяльності: дослідницька робота з рідкісними та цінними виданнями; використання методів музейної експозиції при створенні меморіальних книжкових виставок; проведення екскурсій; організація комбінованих форм культурно-масової роботи, які відіграють важливу роль у піднесенні культурного, освітнього рівня населення, котре вони обслуговують; висвітлення історії створення бібліотеки та формування її книжкових колекцій; систематичне ведення краєзнавчої роботи; участь в організації виїзних експозицій музейних установ, а також участь останніх у створенні спільних експозицій у бібліотеці. Бібліотеки поряд з архівами та музеями виступають інститутами соціальної пам'яті, головним завданням яких є комплектування, збереження і використання документних (друкованих і електронних) джерел інформації [16, с. 12–14]. Досвід спільної роботи установ культури показав, що у ній найчастіше беруть участь краєзнавчі, історичні музеї та публічні бібліотеки. Найбільш поширеними формами взаємодії бібліотек і музеїв останнім часом є спільні виставки, спільні випуски книг, дисків, бібліографічних покажчиків і довідників, проведення різних читань та конференцій. Така робота найчастіше має краєзнавчий характер [14].

Відкриття при бібліотеках з середини 1990-х рр. музейних експозицій, краєзнавчих куточків, міні-музеїв, постійних та тимчасових виставок стало досить поширеним явищем. В останнє десятиріччя в Україні в центральних обласних, районних і сільських бібліотеках, їхніх філіях активізувалася робота зі створення історико-краєзнавчих, літературних, етнографічних, екологічних музеїв або постійних бібліотечно-музейних експозицій. Створенню музею при бібліотеці часто передують організація та проведення в книгозбірні низки виставок, тематичних екскурсій, а також тимчасових

експозицій. Організації бібліотечно-музейних виставок сприяють такі чинники: упровадження нових форм інформаційно-технологічної та демонстраційної роботи; прагнення підтвердити наукову значущість бібліотеки; активна інноваційна політика установи; запровадження оригінальних форм і методів роботи книгозбірнею; посилення заходів щодо збереження найбільш цінної частини фондів та ін. Бібліотечно-музейні виставки широко використовуються книгозбірнями як країн ближнього, так і далекого зарубіжжя [8, с. 13–14]. Наприклад, за даними опитування в США, 75 % тамтешніх публічних бібліотек організують виставки, використовуючи не тільки матеріал своїх фондів, а й інших установ, зокрема музеїв.

Що вирізняє бібліотечно-музейну виставку від інших її різновидів? На думку Ю. А. Демченко, яка, до речі, і ввела в науковий обіг цей термін, бібліотечно-музейна виставка об'єднує в єдиному візуальному і асоціативному просторі видання та музейні експонати. До такої виставки часто вдаються тоді, коли бібліотека немає у своєму розпорядженні власних музейних фондів, а музейна діяльність є для неї другорядною і полягає у відборі, вивченні та експонуванні музейних предметів тільки для конкретної виставки [9, с. 89–90].

Бібліотечно-музейна виставка – цілеспрямована, науково обґрунтована, публічна демонстрація спеціально підібраних, систематизованих, композиційно організованих, коментованих та технічно і художньо оформлених творів друку, музейних предметів, які рекомендуються користувачам бібліотеки для огляду, ознайомлення, вивчення. Бібліотечно-музейна виставка як одна з форм музейної роботи книгозбірні є, по суті, комплексною книжково-ілюстративною виставкою музейного типу, синтезом бібліотечної і музейної виставки, тобто виставкою-експозицією, завдання якої – демонстрація раритетних друкованих видань, рукописних та ілюстрованих матеріалів, фотографій, речей, інших музейних документів [21]. Предмети і аксесуари, представлені на бібліотечно-музейній виставці, допомагають відвідувачам більш емоційно проникнути в тему, глибше зрозуміти і сприйняти представлені на ній документи. Тобто головною ознакою такої виставки є те, що її експонати існують в єдиному просторі і спільно створюють цілісний візуальний образ. Обсяг документів такої виставки, як правило, коливається у межах від 50 до 150 одиниць демонстрації (експонування). Звичайно, великі бібліотеки можуть дозволити собі збільшувати кількість експонатів виставки.

Наприклад, у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського 20 серпня 2014 р. було розгорнуто книжкову виставку «Етнографія України» на базі основних фондів та виставку декоративно-ужиткового мистецтва із музейної колекції Фонду Президентів України НБУВ. Усі експонати (а це понад 300 одиниць зберігання) вдалося розмістити в одній залі, тому їх можна було розглядати як єдину бібліотечно-музейну комплексну виставку.

Залежно від призначення експозиції та співвідношення експонатів, видань бібліотечно-музейні виставки можна поділити на виставки, де: експонати ілюструють зміст книг та рукописів; видання пояснюють та допомагають глибше розкрити експонати; експонати виступають в якості символу; виставлені об'єкти служать фоном для книг та періодичних видань; присутні всі перераховані вище форми взаємодії видань та експонатів. Основними тематико-типологічними різновидами бібліотечно-музейних виставок є: персональні меморіальні виставки, присвячені видатній особі (письменнику, вченому, державному чи церковному діячеві – часто особі, котра пов'язана з діяльністю бібліотеки); історико-меморіальні виставки, присвячені знаменній історичній події; літературно-меморіальні виставки – експонування книг та інших документів, які стосуються певної літературної теми, окремого твору або літературного героя; історико-краєзнавчі бібліотечно-музейні виставки; історико-етнографічні, екологічні, природознавчі та інші виставки, в експозиції яких, окрім книг і рукописних матеріалів, присутні старовинні речі, природні об'єкти, предмети побуту, документи з різних музейних установ або з відповідних структурних підрозділів бібліотеки.

Вкрай важливими є музейні експозиції та виставки, присвячені особі, іменем якої названо бібліотеку. Ім'я діяча, на честь якого названо установу, стає її символом, брендом, тим культурним ресурсом, який працює на її репутацію, підвищує її імідж, виокремлює серед інших бібліотечних установ. Такі заходи повинні регулярно проводитися у бібліотеці. Вони готуються, як правило, до дня народження (смерті) такої особи, до ювілею виходу у світ її праць та ін.

Під час демонстрації експонатів меморіальних експозицій та бібліотечно-музейних виставок, присвячених історії бібліотеки, доцільно використовувати такі документи: оригінал (або копія) наказу про заснування бібліотеки, номер газети чи журналу, в якому надруковано матеріал про її відкриття, склад перших опікунських рад, книги з автогра-

фами відомих осіб (письменників, поетів, знаменитих земляків та ін.), почесні грамоти, друковані видання, фотографії перших її керівників та співробітників, статті у періодиці про бібліотеку тощо. Бібліотечно-музейна виставка повинна органічно вписуватися в інші культурно-масові бібліотечні заходи. Вона може бути основою для екскурсій, лекцій, тематичних вечорів, літературних зустрічей та інших форм масової роботи установи. Бібліотечно-музейна виставка характеризується певною єдністю друкованих, предметних, художніх і технічних засобів. Як правило, бібліотеки, що організовують цикли бібліотечно-музейних виставок не ставлять за мету відкрити власний музей. Вони лише прагнуть привабити та зацікавити користувачів бібліотеки, підвищити її соціально-культурний статус. Бібліотечно-музейні виставки, на відміну від традиційних, привертають більшу до себе увагу відвідувачів. Адже вони, як правило, присвячені актуальним питанням історії та сучасності – значним політичним акціям, резонансним культурним явищам, ювілейним датам, знаменним подіям минулого і сьогодення. Тісна взаємодія бібліотек з іншими установами, профіль яких пов'язаний з проблематикою виставки дає змогу уникнути дублювання інформації. Звичайно, організація бібліотечно-музейної виставки вимагає менших матеріальних витрат, ніж музейна експозиція. Водночас вона вимагає від співробітників поглиблених знань бібліотечного фонду та основ музейної справи, певного художнього смаку, загальної ерудиції.

Роботу з підготовки бібліотечно-музейної виставки варто розпочинати зі створення творчого колективу з представників різних відділів бібліотеки та музейних установ. Організація постійно діючого виставково-експозиційного комплексу в читальному залі дає змогу ефективніше використовувати різнопланові експозиції з оптимальним співвідношенням доступності та збереження документів. Для ефективного проведення бібліотечно-музейної виставки необхідно пройти кілька важливих етапів, пов'язаних з її організацією:

1. Розроблення теми експозиції, визначення прямої пошуку майбутніх експонатів, ймовірної структури виставки. Виявлення основного кола джерел через довідково-бібліографічний апарат бібліотеки та підбір виявленої у фонді літератури. Призначення виконавця, відповідального за підготовку виставки.

2. Уточнення мети, місця та часу проведення виставки, організація реклами.

3. Перегляд, відбір, групування книг, рукописів та інших документів відповідно до структури виставки. Визначення музейних документів для експонування, їх місця знаходження та фіксація їх у картотеці.

4. Розроблення експозиційного плану виставки. Визначення назв розділів, заголовка, предметного середовища. Від учасників-партнерів необхідно отримати списки документів та експонатів, на підставі яких складатиметься експозиційний план виставки.

5. Оформлення виставкових об'єктів.

6. Розміщення матеріалу у вітринах, на стендах. Створення електронних копій відібраних документів для демонстрації з використанням відповідних засобів експонування і розміщення віртуального варіанта виставки на сайті бібліотеки.

7. Відкриття та експонування виставки, проведення екскурсій та інших заходів.

8. Закриття виставки, повернення документів фондоутримувачам.

9. Здійснення аналізу ефективності виставки.

Важливим чинником успішної організації бібліотечно-музейних виставок є реклама, зокрема, інформаційні повідомлення про такий захід у періодичних виданнях, на сайтах, під час передач по радіо, на телебаченні. Для належного представлення об'єктів на виставці слід подбати про їх відповідний експозиційний та експлуатаційний вигляд. На жаль, іноді трапляється, що раритетні та рідкісні видання не завжди зберігалися в оптимальних умовах і це, звичайно, відбилося як на їх зовнішньому вигляді, так і на стані збереження. Тому експонати, перед тим як потрапити на очі відвідувачам, повинні бути відреставровані. Дуже важливо, щоб документи, які експонуються на бібліотечно-музейних виставках, зберігалися у належних умовах. Необхідно запобігти негативному впливу температурно-вологісного режиму на матеріальну основу документів. Бажано, щоб температура у виставковому залі була такою ж, як і у фондосховищах, тобто 16–20° С, а відносна вологість не виходила за межі 50–60 %. З метою уникнення різких атмосферних перепадів виставкові вітрини не рекомендується розташовувати поблизу джерел тепла та вікон. Документи не можна довго експонувати, оскільки можуть початися руйнівні процеси в результаті дії негативних зовнішніх чинників. Для рідкісних та унікальних документів можлива тільки короткотермінова експозиція. В окремих випадках цінні оригінали варто замінювати копіями. При відсутності відвідувачів

вітрини бажано закривати світлонепроникною тканиною. Яскраве штучне та природне освітлення, хоча і сприяє кращому огляду експозиції, через деякий час призводить до фотохімічного руйнування паперової основи видань, рукописів, гравюр та інших документів. Тому їх освітленість не повинна перевищувати 75 лк. Відстань від світильника до документа не може бути меншою 0,5 м. Для зменшення шкідливого впливу сонячного світла та дії ультрафіолетового випромінювання вікна рекомендується захищати шторами чи жалюзі. Один з кращих варіантів експонування книг, документів, ілюстративних матеріалів, музейних предметів – спеціалізовані виставкові скляні вітрини з підсвічуванням. Для зменшення коливань вологості в експозиційних вітринах можна застосовувати буфери або сорбенти – вологовмісні матеріали, які у разі підвищення рівня вологості адсорбують водяну пару, а при пониженні – віддають її (наприклад, силікагель або «Frt-Sorb», який розроблено спеціально для музеїв) [17].

Завдяки унікальності та універсальності бібліотечно-музейних виставок є гарна нагода залучати до такої роботи широке коло фахівців; формувати інформаційну культуру користувачів; активізувати творчу та пізнавальну діяльність персоналу; розвивати навички управління колективною та індивідуальною діяльністю; здійснювати безперервну освіту бібліотечних кадрів. У читачів з'являється можливість отримати додаткову інформацію з ресурсу бібліотечно-музейної виставки. Адже бібліотекар-консультант при потребі проводить екскурсії та огляди за темою бібліотечно-музейної виставки, надає консультативну допомогу, веде статистику відвідувань і книговидачі, забезпечує збереження фонду при експонуванні. Звичайно, така робота бібліотекаря потребує поглиблення його професійних знань, підвищення його кваліфікації.

В умовах інформаційного суспільства бібліотечно-музейна виставка є, по суті, авторським освітнім проектом, в якому бібліотечні та музейні співробітники отримують інформаційні, комунікативні знання, навчаються проектної технології. Така виставкова діяльність включає в себе не просто оформлення виставки, а її організацію, проектування і удосконалення. Поєднання різноманітних форм і методів роботи, комп'ютерні технології дають змогу наповнювати бібліотечно-музейні виставки новим змістом, але головним її елементом, як і раніше, залишається книга, а головною метою – пропаганда книги і читання.

Останнім часом дедалі частіше використовуються віртуальні форми музейно-експозиційної діяльності бібліотек: електронні презентації, віртуальні екскурсії, демонстрації слайдів і фотографій, електронні виставки нових експонатів, віртуальне розміщення статей фахівців з того чи іншого питання за темою експозиції тощо [15, с. 37–38].

Використання віртуальних виставок у бібліотечній та музейній практиці дає змогу вирішити низку проблем, які неможливо розв'язати традиційними методами, а саме: забезпечення збереження експонатів; оперативність організації виставки та можливість постійного її поповнення новими документами; представлення документів у потрібній кількості назв; необмеженість терміну експонування документів; можливість перегляду змісту окремих документів та ілюстрацій; представлення документів, які відсутні у фондах даної бібліотеки, але мають значення для розкриття заявленої теми; можливість дистанційного перегляду виставки у будь-який час і у будь-якому місці, де є відповідні засоби отримання цифрової інформації. Відвідувачі віртуальної бібліотечно-музейної виставки можуть отримати повну інформацію за темою, що їх цікавить, без поспіху, часових або географічних обмежень, а також наочно ознайомитися з інформаційним ресурсом, одержати додаткову інформацію. Сучасні (електронні) бібліотечно-музейні виставки можуть готуватися паралельно з традиційними книжковими виставками або бути самостійною формою розкриття та популяризації фондів. Наприклад, у читальному залі Центральної районної бібліотеки ім. Ф. М. Достоєвського Солом'янського району м. Києва оформлено літературну, фактично постійно діючу, бібліотечно-музейну виставку «Ф. М. Достоєвський – монумент кризь віки», що складається з шести розділів, віртуальний образ експонатів якої представлено на сайті бібліотеки [24]. Бібліотечно-музейні виставки є ефективним інструментом залучення користувачів до бібліотеки, засобом створення її позитивного іміджу. Тому впровадження експозиційних елементів музейної роботи в діяльність публічних бібліотек лише підсилює їхні інформаційно-освітні та культурно-просвітницькі функції [4; 5].

Основна мета бібліотечно-музейної виставки – це інформаційне обслуговування користувачів, реклама бібліотеки, музею, їх інформаційних послуг. Організація та проведення бібліотечно-музейних виставок орієнтовані на поліпшення якісних показників бібліотечної роботи, що, в першу чер-

гу, сприяє розвитку гуманітарно-просвітницької діяльності бібліотеки. Зростання ролі музейної складової в роботі бібліотек призвело до появи нових форм їх виставкової діяльності. І тут багато залежить не тільки від можливостей сучасних інформаційних та мультимедійних технологій, але й від творчого підходу бібліотечних фахівців до організації виставкових експозицій. У зв'язку з цим постає необхідність посилення науковими працівниками кадрового складу публічних бібліотек, які мають музеї, постійно діючі експозиції або музейні виставкові комплекси. Справа в тому, що на сучасному етапі організації бібліотечно-музейної виставкової діяльності в бібліотеках виникає ціла низка проблем: неузгодженість діяльності установ; відсутність нормативно-правової документації, методичних розробок, які допомагали б розв'язувати складні питання роботи з предметами музейного значення; відсутність відповідного фінансування; труднощі ведення бухгалтерського обліку та ін.

Отже, бібліотечно-музейні виставки активізують масову роботу книгозбірні, сприяють популяризації та пропаганді читання, залученню користувачів до відвідування бібліотеки, вирізняють конкретну установу від низки інших. Ефективність кожної виставки визначається актуальністю теми, корисністю інформації, чіткістю формулювання текстового матеріалу, простотою експозиції, легкістю сприйняття та естетичною насолодою від ознайомлення з експонатами. Бібліотечно-музейна виставка сприяє розкриттю бібліотечного фонду, наочно демонструє окремі рідкісні та цінні видання, рукописи, музейні речі, унікальні документи. Така виставка є візитівкою книгозбірні, засобом розкриття стилю її роботи, творчих можливостей персоналу, найкращою формою представлення інформаційних ресурсів, з якими можна безпосередньо познайомитися користувачам бібліотеки.

### Список використаних джерел

1. *Бронш Н.* Главный дом памяти / Н. Бронш // Библиополе. – 2011. – № 10. – С. 23–27.
2. *Викулова В. П.* Музейная экспозиция в библиотеке: типы и методы организации / В. П. Викулова // Библиотечное дело. – 2010. – № 21. – С. 32–37.
3. *Виноградова Е. Б.* Мемориальные функции библиотек / Е. Б. Виноградова. – М. : Либерея-Бибинформ, 2009. – 128 с.
4. Виставкова діяльність – інформаційне обличчя публічної бібліотеки : методичні поради / КЗ «ОУНБ ім. Тараса Шевченка» Черкас. обл. ради; уклад. Т. Горда. – Черкаси, 2014. – 24 с.

5. Від традицій до інновацій: сучасні моделі книжкових виставок : метод. рекомендації / Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2013. – 24 с.

6. Гуленкова Н. В. Библиотека и музей – успешные партнеры / Н. В. Гуленкова // Современная библиотека – 2010. – № 1. – С. 46–47.

7. Двуреченская Т. Экспозиционная деятельность как способ создания благоприятной библиотечной среды / Т. Двуреченская // Новая библиотека – 2011. – № 23. – С. 19–31.

8. Демченко Ю. А. Интеграционные процессы в современной культуре: на примере библиотек и музеев / Ю. А. Демченко // Вестник Челябин. гос. ун-та. – 2009. – № 18. – С. 13–19.

9. Демченко Ю. А. Историко-теоретические и организационные аспекты функционирования библиотек, осуществляющих музейную деятельность: диссертация ... канд. пед. наук : 05.25.03 / Юлия Анатольевна Демченко. – Челябинск, 2010. – 355 с.

10. Демченко Ю. А. Изменения в составе и содержании функций библиотек, осуществляющих музейную деятельность / Ю. А. Демченко // Вестник Челябинской государственной академии культуры и искусств. – 2010. – № 2. – С. 15–18.

11. Демченко Ю. А. Формирование культурного пространства / Ю. А. Демченко // Библиотечное дело. – 2007. – № 18. – С. 24–29.

12. Зайцева Н. Н. Интеграция информационных ресурсов библиотек, музеев, архивов в целях формирования единого культурного пространства Северо-Кавказского региона [Электронный ресурс] / Н. Н. Зайцева; Центр. гор. публ. б-ка им. А. П. Чехова. – Таганрог : ЦГПБ им. А. П. Чехова. – Режим доступа : [http://taglib.ru/integracia\\_informacionnyh\\_resursov.html](http://taglib.ru/integracia_informacionnyh_resursov.html)

13. Збаровская Н. В. Выставочная деятельность публичных библиотек / Н. В. Збаровская ; отв. ред. Т. Зарчук. – СПб : Профессия, 2004. – 224 с.

14. Косимовская Е. А. Анализ опыта совместной деятельности российских библиотек и музеев (по материалам

библиотечной печати) [Электронный ресурс] / Е. А. Косимовская // Тамбовская областная универсальная научная библиотека им. А. С. Пушкина : Межрегиональная науч.-практ. конф. «Библиотека в XXI веке», посвященная 180-летию основания ТОГУК. – Тамбов, 2010. – Режим доступа : [http://www.tambovlib.ru/index.php?view=conferenc.2010.biblioteka\\_21vek.kosimovskaja](http://www.tambovlib.ru/index.php?view=conferenc.2010.biblioteka_21vek.kosimovskaja)

15. Кудря Л. Виртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів / Л. Кудря // Бібліотечна планета. – 2009. – № 1. – С. 37–39.

16. Кузнецова Т. В. Музейная деятельность публичных библиотек / Т. В. Кузнецова // Библиотечное дело. – 2010. – № 21. – С. 12–14.

17. Льода Л. М. Книжкова виставкова діяльність: організація, тематика, проблеми [Електронний ресурс] / Л. М. Льода, Л. С. Дзензелюк. – Режим доступу : <http://vuam.org.ua/uk/704>

18. Матлина С. Г. Книжные выставки – обычные и необычные / С. Г. Матлина. – М. : Чистые пруды, 2008. – 27 с.

19. Медникова С. А. Библиотеки, музеи и архивы: грани сотрудничества / С. А. Медникова // Библиотечное дело. – 2007. – № 18. – С. 20–23.

20. Миллер И. На долгую память / И. Миллер // Библиополе. – 2012. – № 6. – С. 42–44.

21. Пикулева Е. А. Музейные формы и методы работы в пространстве вузовской библиотеки [Электронный ресурс] / Е. А. Пикулева. – Режим доступа : <http://elibrary.udsu.ru/>

22. Смехова Л. В. Книжкова виставка – одна з форм популяризації книги / Л. В. Смехова // Шкільна бібліотека. – 2009. – № 3. – С. 43–46.

23. Тарашенко А. А. Эффективная выставка : методическое пособие / А. А. Тарашенко. – Томск : Том. обл. универс. науч. б-ка им. А. С. Пушкина. – 2013. – 115 с. – (Библ. сер. : «На стол практику»; вып. 2).

24. Сайт Центральної районної бібліотеки ім. Ф. М. Достоєвського Солом'янського району м. Києва. – Режим доступу : <http://www.lib.solor.gov.ua/index.php?w=section&cat=5&id=149>

Стаття надійшла до редакції 31.03.2015.

UDC 021.4:061.4:069:027

**Viktor Sokolov,**

Ph.D., Chief Librarian, National Parliamentary Library of Ukraine

**FEATURES LIBRARY AND MUSEUM EXHIBITION ACTIVITY**

Characterized essence and distinctive features of library and museum exhibitions, disclosed specifics of their establishment and operation of public libraries. The characteristic of the main types of library and museum exhibitions, and the impact of new electronic information technologies on the characteristics of their organization and functioning. The advantages and importance of library and museum exhibitions in cultural and media libraries work.

**К е у о р д с :** book exhibition, library and museum exhibition, museum activities of the library, public library.

УДК 021.4:061.4:069:027

**Виктор Соколов,**

канд. ист. наук, главный библиотекарь Национальной парламентской библиотеки Украины

**ОСОБЕННОСТИ БИБЛИОТЕЧНО-МУЗЕЙНОЙ ВЫСТАВОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

В статье раскрыта сущность, отличительные черты библиотечно-музейных выставок, специфика их создания и функционирования в публичных библиотеках. Охарактеризованы основные виды библиотечно-музейных выставок. Особое внимание уделяется электронным библиотечно-музейным выставкам. Проанализированы их преимущества и возрастающее значение в культурно-массовой работе библиотек.

**К л ю ч е в ы е с л о в а :** книжная выставка, библиотечно-музейная выставка, музейная деятельность библиотеки, публичные библиотеки.